

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Autor bakalářské práce: Tomáš Cakl

Název práce: **Americká preventivní doktrína v mezinárodních vztazích**

Posudek vypracoval: Milan Hroníček

V roce 2002 Bushova administrativa představila nový soubor strategických konceptů, nastolený v reakci na útoky z 11. září 2001. Nová doktrína, nyní běžně známá jako Bushova doktrína, byla deklarována během veřejných vystoupení prezidenta a zástupců jeho vlády, a posléze i v normativní podobě nové Národně bezpečnostní strategie (NSS 2002). Asi nejkontroverznější prvek doktríny představovala deklarovaná připravenost k jednostrannému použití síly.

Bakalářská práce pana Cakla se zabývá možnými dopady doktríny prevence „na současnou i budoucí podobu mezinárodních vztahů“. Autor v textu polemizuje s obavami z „*nové éry mezinárodních vztahů, kdy ničím neomezené preventivní užití síly devaluje význam mezinárodních institucí a automaticky vede k anarchickému stavu*“ (str. 4-5).

Při hledání odpovědi autor v jednotlivých kapitolách:

- stručně shrnuje ideové zázemí doktríny, které evidentně spojuje hlavně s neokonzervativní vizí „think tanku“ *Project for the New American Century* (PNAC)
- probírá se hlavními prvky dokumentu NSS 2002
- velmi zdatně se vypořádává s definicemi klíčových pojmů (prevence, preempce, ne/legitimní válka atd.)
- pracuje s různými scénáři vlivu amerického pojetí jednostranného použití síly na mezinárodní vztahy

Na tomto základě autor argumentuje, že případné použití preventivní války by nemělo výše zmíněné katastrofické následky.

Text určitě splňuje kritéria odborné práce – jsou vymezeny základní teze a pracovní otázky, autor se kriticky vyrovnává s prameny, strukturovaně argumentuje a dochází k jasně formulovanému závěru.

Nelze však zavírat oči před některými nedostatky:

Podřízení podoby textu pracovního problému. Struktura i podoba práce by se měly odvíjet od pracovní otázky. Pasáže, které nepomáhají s hledáním odpovědi, jsou nadbytečné a často zatěžují text svou popisností.

V posuzované práci se to týká zvláště první kapitoly („Pozadí Bushovy doktríny“). Potřebné informace z ní by se vešly do dvou odstavců v úvodu a autor by tak ušetřil sebe i čtenáře (z hlediska cílů textu) zbytečného exkurzu o vztahu mezi Bushovou doktrínou a neokonzervativní ideologií PNAC. Zvláště když není jasné, zda se zde pouze reprodukuje závěry novináře Neila Mackaye nebo zda jim pan Cakl připisuje nějaký hlubší význam při své argumentaci. Proč se tím vůbec zabývat? Záleží snad na tom, zda aktuální podoba konceptu vzešla

z PNACu nebo odjinud, když se bavíme o jejích dopadech na mezinárodní vztahy? Není původ konceptu při takto formulované pracovní otázce irelevantní?

Obdobně by šlo diskutovat také o absenci širší definice aktuální podoby mezinárodních vztahů, protože případnému čtenáři nemusí z textu být úplně jasné, co Bushova doktrína vlastně (ne)podkopává.

Redakční práce. Součástí přípravy odborného textu není jen hledání argumentů a jejich pospojování do smysluplné podoby, ale také pečlivá práce s výsledným dílem.

Nechávám stranou překlepy a chybějící interpunkci, které se v práci občasně vyskytují. Za důležitější považuji soulad mezi informacemi v různých částech textu. Jestliže se pasáž o zázemí Bushovy doktríny zcela soustřeďuje na roli PNAC, a dále v textu se zdůrazňuje, že „odpověď na bezprecedentní bezpečnostní situaci administrativa našla ve strategickém konceptu, který plně převzala z neokonzervativní agendy PNAC“ (str. 27), nelze do závěru napsat, že „vznik této inovace v přístupu k použití síly byl **do velké míry** [zvýraznil MH] ovlivněn skupinou politiků a intelektuálů z okolí neokonzervativního think tanku PNAC.“ Do velké míry? O žádných jiných faktorech než o PNAC se kapitola nezmiňuje. Abychom takto mohli formulovat závěr, museli bychom se v textu zmínit i o jiných vlivech (např. o obecné nespokojenosti amerických konzervativců se zahraniční politikou USA v 90. letech nebo o „triumfalistických“ interpretacích konce studené války).

Autor projevil značnou odvahu, když se pustil do zpracovávání otázky preventivního použití síly v současné politice Spojených států. Jde o velmi obtížné téma, protože jen orientace v existující „záplavě“ textů o tomto kontroverzním problému představuje obtížný oříšek.

Soudím, že pan Cakl při psaní bakalářské práce prokázal schopnost uchopit problém, pracovat s pojmy a přesvědčivě zpracovat téma do podoby odborného textu. Zvláště třetí a čtvrtá kapitola („Preventivní doktrína v mezinárodních vztazích“ a „Vliv americké preventivní doktríny na mezinárodní vztahy“) prozrazují jeho dobré argumentační schopnosti. Mé připomínky se vztahují hlavně k zvolené argumentační strategii. Jsou pouze rázu akademické polemiky a chápu je spíše jako doporučení „čeho se vyvarovat v budoucnosti“ než jako něco, co by podrývalo podstatu práce.

Práce pana Cakla plně splňuje požadavky kladené na bakalářské práce na IMS UK FSV, proto ji doporučuji k obhájení. Navrhuji ji hodnotit známkou „výborně“.

V Praze 31. srpna 2007

Milan Hroníček